karjamõisa. Läks v. Villebois'delt pantimise teel v. Hasse'de kätte (1819. a.). Oli vahepeal selle järel v. Bulgarin'ite ja Thomsoni käes, kuni Nolcken'id ta (1871. a.) omandasid. Plaanistati ja jagati ühes juurdekuuluva Prilli karjamõisaga 1921. a. — Härrastemaja kahekordne vanem kiviehitus.

Kriimani mõisa (saksa k. Brinkenhof) asub samanimelise järvekese kaldal, kirikust 6.5 km lääne pool. Juba orduajal Brinken'ite soo käes. 16. aastasajal (Vene sõja ajal) kaotasid Brinken'id mõisa, said aga pärast tagasi; nimelt kinnitas Gustav Adolf 1627. a. selle täisi metsa alla jäänud mõisa Magnus Brinken'ile. 1640. a. müüs omanik mõisa Riegemann'ile ja kuninganna Christina kinnitas selle müümise Norrköpingi õiguse põhjal. Riegemannilt on mõisa nähtavasti oma nime omandanud. 1649. a. omandas Riegemann Vastse-Reola mõisa omanikult Ulrich'ilt Põkste küla ühes pärandusõigusega ostuteel. Reduktsioon ei puutunud mõisat. 1704. aastal võttis krahv Šeremetjev mõisa omale. 1723. a. restitueeriti ta aga Riegemann'ide pärijaile, kes mõisa v. Cavel'itele ära müüsid. v. Cavel'id vahetasid (1775. a.) mõisa v. Boettiger'iga Rannu mõisa vastu, peale makstes 40 000 rbl. ja 6 500 tlr. Selle järel oli mõisa veel parun Rosen'i, v. Blankenhagen'ite ja v. Stryk'ide käes. Plaanistati ühes juurdekuuluva Roiu ja Peetri karjamõisaga 1921. a. — Härrastemaja ühekordne kiviehitus (puust mansardiga).

Kaagvere (saksa k. Kawershof, vanasti Fythusen) mõisa asub Emajõe kaldal, kirikust 15 km loode pool. Vanasti Kawer'ite soo käes, kellelt ta nähtavasti on oma nimegi saanud, 16. aastasaja alul aga Stackelberg'ide päralt. Kuningas Stefan Bathory andis mõisa Tartu kodanikule Mestmann'ile, selle surma järel aga Unversehrt'ile; viimase eluaja lõpul ühendati ta majandusmõisa Haaslavaga, kuna tühjaks jäänud mõisasse talunik elama pandi. Rootsi aja alul kinnitas (1601. a.) Sudermannland'i hertsog Karl mõisa esialgu Allfeldt'ile, kes tõendas enesel selle kohta õiguse olevat. See kaotab aga mõisa ühes rootslaste taganemisega, sest kuni Rootsi valitsuse alguseni oli mõisa Walter von Plettenberg'i käes olnud, viimane aga, ühes Poola valitsusega maalt lahkudes, oli mõisa oma teenri Jochim Simonsson'ile jätnud; Simonsson'ile jäi mõisa kuni 1627. a:ni. Gustav Adolf andis mõisa, kui Ahja järele oleva, Oxenstierna'le. 1645. a. tegi Tartu hoovikohus kindlaks, et Kaagvere on täiesti iseseisev aadlimõisa; sellepärast sai ta riigile tagasi. Kuninganna Christina andis mõisa v. Tiesenhausen'itele. Reduktsioon mõisat ei puutunud. v. Tiesenhausen'itelt omandas mõisa (1726. a.) ostuteel praost Svenske, kelle pärijad ta krahv Münnich'ile ära müüsid (1786. a.). Münnich'i naissugu pärijate kaudu läks mõisa Nolcken'itele (1846. a.) ja jäi neile kuni võõrandamiseni. Peale ülevõtmist renditud Tartu linnavalitsusele põllumajanduslisiks otstarbeiks. Mõisas asub Tartu linna rinnalaste-kodu.

Kaagvere juurde kuulub ka Vana mõisa (saksa k. Altenthürm) karjamõisa, mis oli varemini täiesti iseseisev mõisa. Piiskopiaja lõpul